

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis I. Quid per alios Ens Rationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

cum advenire possint enti incompleto, imò nata sint advenire. Tum quia redit totum argumentum, quia in fulciri & sustentari æquè se habent forma materialis & accidentia, illarumque priorum prius ostendi debet substantialitas, quàm quòd possunt emanare substantiam. Ergo & in præsentī prius debet ostendi quid sit Accidens quàm quòd natum sit advenire.

EXPLICATUR aliter forma accidentalis ejusque in alietas, proportionatè ad ea quæ dicta de substantia, quòd scilicet ita sit in alio, ut licet absit nihil essentialē subjecto censeatur abesse,

hocque respicit tota illa definitio accidentis, quòd possit adesse & abesse sine subjecti corruptione.

ADDO. Posita entitate accidentis cum sola radicali in alietate, sine ulla actuali inhærentia, non est necesse superaddi modalitatem vel entitatem aliquam quæ sit inhærentia. Ratio, quia nulla hujus necessitas. Hinc nos nec substantiam dicimus esse quid superadditum entitati ipsi substantiæ, licet unio non possit esse sine aliquo superaddito, propter rationes alibi adlatas.

DISPUTATIO V.

De Oppositis Enti reali:

Enti reali oppositum I. est nihil, seu non esse entis. II. Opponitur enti quæcunque negatio, quæ si sit cum capacitate subjecti ad oppositum erit privatio, sine autem capacitate subjecti, mera negatio. III. Quod opponitur enti, est ens rationis.

Nihil autem & negatio hîc pro eodem sumuntur, condistinguntur tamen eo, quod imprimis nihil spectat ad non esse, negatio autem spectat ad non dici, vel dici cum negatione; hinc nihil, opponitur esse, negatio autem opponitur affirmationi. Unde nihil est quasi quid prius, considerationis que metaphysicæ, negari autem & negatio, est posterius quid, spectansque ad dici. Rursus rigoroſè loquendo, nihil non requirit fundari in positivo sicut nihil creatum erat ab æterno, in nullo autem positivo fundatum. Negatio autem fundatur in aliquo positivo, ne detur negatio negationis.

Quod attinet ad ens rationis, illud etiam duplex est. Quoddam ens rationis Logicum & de hoc egimus in præcedentibus Logicis. II. Ens rationis antonomasticè dictum, seu ens rationis Metaphysicum, & de hoc in præsentī tractandum erit.

* *

*

QUÆSTIO I.

De Natura Entis rationis.

Sicut de aliis entibus ordinariè quæritur, ita & de entibus rationis quæretur, quid sint? & an sint?

DIFICULTAS I.

Explicatur: quid sit ens Rationis.

Multas explicationes entis rationis refutatas vide apud alios, hîc speciales perstringentur.

Punctum Difficultatis 1.

Quid per alios ens Rationis?

EXPLICAT I. Pontius. *Ens rationis est id, quod nequit aliquid efficere, nec inexistere alicui potenti efficere, nisi per considerationem potentia potenti aliquid considerare. Hac explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia datur in ente rationis aliquid prius, ex quo fluit, quòd non possit quidquam efficere, neque inexistere potenti efficere, hæc enim prædicata, sunt quasi relativa, quæ fundari debent in absoluto. Tum quia per Pontium duo entia rationis, quando à duobus

duobus distinctis cogitantur, habent similitudinem inter se, non minus quam quaecunque entia realia, quantumvis ut ille loquitur, nemo cogitet de illa similitudine. Et quia in principiis Scottistarum relatio similitudinis, est quid distinctum realiter à similibus, non erit ratio cur illa similitudinem, entia rationis non efficiant, ita ut non tantum ipsae fabricationes entium rationis, sint similes, productivaeque illius similitudinis, sed & ipsa fabricata, quae relatio, ut ipse dicit, debet esse nemine cogitante, ergo jam entia rationis, contra quam voluit Pontius, aliquid efficient. Tum quia negatio potentiae ad efficere, nequit aliquid efficere, nec inexistere potenti efficere, & tamen illa negatio non est ens rationis. Tum quia ut urget Mastrius ab eodem adductus, Ens reale, non recte per hoc describitur, quia potest aliquid facere aut inexistere potenti efficere, ergo nec ens rationis est id, quod nihil potest efficere, nec potest inexistere, potenti efficere. Neque valet quod dicit Pontius. Potuisse aliter adeoque dicto modo explicari ens reale: nam definitiones explanationesque rerum debita, sunt tales, ut aliter fieri non possint, sicut & ipsae naturae rerum, aliter fieri non possunt.

EXPLICAT II. Alarcon apud rec. Suar. Tr. 2. Log. Disp. 1. Ens rationis esse ens fictum, repraesentans entitatem rerum, ad eum modum, quo Tragædus repraesentat Hectorem, qui non est fictus, sed verus. Et ita format aliquis conceptum veli, quo vult significare tenebras, Ens rationis consistit in hoc v. lo, repraesentante tenebras. Et sicut pictor pingens noctem, delineat nubes nigras, quae delineatio repraesentat noctem; sic fictio rationis, consistit in hoc, quod velum nigrum tenebras exprimat. Et sicut nubes in imagine depicta, sunt signum ex instituto rei. Et sicut omne signum ad placitum fit per actum iudicii, sic & omne ens rationis. *Hac explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia quamvis certum sit, interdum per entia rationis, repraesentari res veras, falsum tamen est, quod nullum ens rationis sit, nisi quod verum repraesentat cum fictione, nam qui dicit Deus, non est, vel non est Trinus, per multos, facit ens rationis, & tamen non repraesentat sibi verum. Tum quia ut infra videbitur, falsum est ens rationis non nisi per secundam operationem fieri. Tum quia alias etiam ars fabricare posset entia rationis. Tum quia ex generico suo praedicato ens rationis, debet esse aliquid impossibile. Porro fictio illic, non est aliquid impossibile, verum enim illud repraesentatum erit aliquid possibile, in quo ergo stabit impossibilitas entis rationis? & quodcunque assignaveris impossibile, repraesentatum ut verum, in illo potius stabit natura entis rationis.

EXPLICAT III. Suar. Illud esse ens rationis, quod cum nullam entitatem habeat, cogitatur tamen ut ens. *Hac explicatio*

NON SATISFACIT. Quia non explicatur cur ens rationis fieri non possit cogitando illud ut non ens, cum tamen habeat entitatem, quod si ens rationis sic etiam formari possit, dari debet superior ratio entis rationis, cuius haec sunt membra; Cogitari ut ens, cogitari ut non ens.

EXPLICANT IV. alii, quod ad rationem entis rationis sufficiat v. g. negationem realem apprehendere per species entis positivi, v. g. tenebras, per speciem nigri coloris, sparsi per aërem. *Hac explicatio* sic ut sonat accipitur.

NON SATISFACIT. Tum quia non apparet, cur usus praecise specierum indebitarum, faciat ens rationis, imò quando fingitur hircocervus, fingitur ens rationis, & tamen utimur specie hirci debite, quia ad repraesentandum hircum, & specie cervi ad repraesentandum cervum, quod si dicas, uti nos adhuc indebite illis speciebus, scilicet tanquam repraesentativis identitatis, hoc ipsum est dubitabile, illane sola species ad hoc concurrant, & non species identitatis, quae certe non negationem realem, sed identitatem realem, licet impossibilem repraesentabit. Tum quia cum possit formari ens rationis per speciem entis negativi, apprehendendo positivitatem realem, debet dari alius communis conceptus entis rationis, superior utraque hac specie. Tum quia licet enti rationis innectatur semper cognitio essentialiter falsa, tamen aliud est, ens Rationis, aliud cognitio essentialiter falsa, quae duo, non apparet qui distinguenda sint, si ens Rationis nihil aliud sit, quam negatio realis apprehensa, per species entis positivi.

ADDO. Explicari debere quid sit ista negatio realis, si enim intelligitur nomine negationis realis, vera negatio; certe veram negationem apprehendere per species entis positivi, non est facere ens Rationis, quando enim concipio tenebras esse, est tunc negatio realis, hoc est vera, & tamen concipio eam per speciem lucis, nam tenebrae sunt negatio lucis. Quod si per negationem realem intelligas debere scilicet fabricando ens Rationis concipi id quod non est, esse, hoc habet difficultatem, de qua infra, & insuper non recte dicto termino praedictum objectum explicatur. Caterum haec explicatio habet aliquid veri; dupliciter enim negationem illam possumus concipere. I. non utendo tantum illis speciebus tanquam medio cognoscendi, sed insuper affirmando vel apprehendendo tenebras, esse colorem nigrum, & tunc revera fieret ens rationis; nam erit simile objectum, quo compono & identifico albedinem DEO, dicendo: DEUS est albedo. II. Possum concipere tenebras, utendo speciebus coloris nigri, tanquam medio seu instrumento co-

† R 3

gnoscen-

gignendi: nam cum nihil sit in intellectu nisi prius sit aliquo modo in sensu, cum tenebræ sensum seipsis non moveant, utimur colore nigro & speciebus ipsius, ad percipiendam notitiam tenebrarum. Et tunc subdividi debet formalitas objecti cogniti, & formalitas modi noscendi, objectumque cognitum non erit ens rationis, sed privatio, modus tamen cognoscendi involvet ens rationis.

Difficilius est decernere: an quando sedente Petro dico Petrus currit, faciamne tunc ens rationis? In quo casu cogitans multipliciter se habere potest. Imprimis si cursum identificet sessioni, facitque indubiè ens rationis. Deinde si per errorem de sedente prædicet cursum, sed tunc falsum quidem dicit, sed non facit ens rationis, aliàs omnis falsitas esset Ens rationis, & hæc in particulari, non habet per quod extrahatur ad conditionem entis rationis. Denique potest intellectus considerare cursum Petri cum sessione, tantum sibi obijciendo cursum, cum non est existens, & tunc docet Oviedo cum recent. Suar. contra Hurtad. & Arriag. non fieri ens rationis, Ratio, quia meræ considerationes prædicatorum non sunt ens rationis.

Dubitari hic etiam posset an cum dico: Chimæra non existit faciam ens rationis, dicique potest illic secundum rationem inadæquatam fieri ens rationis, in quantum scilicet concipio Chimæram, quam nisi conciperem, non possem de illa dicere: Non existit, ita ut illa propositio, secundum inadæquatam rationem respondentem, subiecto, det esse, enti rationis, licet auferrat illi esse, secundum aliam rationem inadæquatam, respondentem prædicato: Non existit. Et licet Chimæra negatio, detur à parte rei, quam negationem illa propositio importat, quia tamen secundum rationem inadæquatam, dat esse objectivum Chimæra, illa propositio: fit ut secundum inadæquatam rationem, fiat tunc ens rationis; & sicut eadem propositio vel terminus, secundum inadæquatam rationem non esse; ita potest secundum inadæquatam rationem representare Chimæram, & ejusdem negationem, seu non existentiam.

EXPLICANT V. Alii communiter, quod ens rationis sit id quod habet esse tantum objective in intellectu. Hæc explicatio cæteris est præferenda, imprimis enim convenit, omni, soli, & semper, deinde quia prædicata, per quæ ab aliis explicatur ens rationis, huc, commodè revocari possunt. Si enim non habet esse nisi objective in intellectu, ergo non potest aliquid efficere, nec inexistere potenti efficere, ergo debet habere rationem ejus, quod habet esse tantum objective in intellectu &c.

Cæterum etiam hæc explicatio non satisfacit. Tum quia hoc quod habere esse nonnisi objective in intellectu, est quid respectivum ad

intellectum adeoque non primum, si possit assignari fundamentum illius talis respectus ad intellectum. Tum quia in ente reali, ratio cognoscibilis non est primò essentialis, daturque prior radix illius cognoscibilitatis, ergo idem inquirendum in explicanda natura entis rationis. Ut ergo tandem explicetur natura entis rationis, sit

Punctum Difficultatis 2.

*Premittuntur quadam ad explicandam
Naturam Entis rationis.*

PRÆMITTO I. *Non esse idem formaliter & absolute, ens impossibile & ens rationis.* Quamvis possint sub aliqua formalitate in idem recidere. Sicut non est idem formaliter animal & rationale, licet in idem recidant in homine.

RATIO est. Tum quia diversis formaliter opponuntur. Impossibile enim opponitur possibili, ens autem rationis enti reali, sicut ergo ea quibus opponuntur, ita & illa inter se distinguuntur, oppositorum enim eadem est ratio. Tum quia ly impossibile potest accipi pro genere ad ens rationis, & tanquam ratio superior. Impossibile item si non sumatur pro modo Logico, est oppositum ly *Possibile* sive *Possibile* spectetur in causis sive in seipso, in seipso enim etiam, dicit impossibile, quod non possit esse. Jam autem ens rationis, dicit referibile ad ly: *nosci*. Tum quia retineri debet communis apprehensio, licet sit illi aliquid addendum, quod ens rationis sit, quod habet esse nonnisi objective in intellectu, ratio autem impossibilis non est objective tantum in intellectu, ratio autem impossibilis non est objective tantum in intellectu. Cum hoc tamen stat, ut impossibile in partem venire possit descriptionis, Entis rationis.

PRÆMITTO II. *Non esse formaliter idem ens rationis & negationem.*

RATIO. Tum quia nemine cogitante dantur negationes, v. g. tenebræ, non extendi ulterius &c. Entia autem rationis non dantur nemine cogitante, unde existentia negationum licet abusiva, est, non esse; existentia autem entis rationis, licet abusiva, non est non esse, sed fingi. Tum quia negatio bis dicta de subiecto, extrahetur à ratione negationis fietque affirmatio, imò id habet etiam impossibile, quod est species negationis: si enim dicam, impossibile est quod hoc sit impossibile, resultat hæc veritas, est hoc possibile. Item si dicam: Petrus non est non homo, resultat conceptus: Petrus est homo. Dixi autem illas repetitiones debere